

Sl. 110 Gonjače — pogled v izkop

Fig. 110 Gonjače — a view of the excavations

strojnem izkopu, po odkritju zidu pa smo sledili njegovi liniji in obsegu ruševinske plasti ob njem (sl. 110, 111).

Sonda: slabo ohranjen temeljni zidu iz večjih, le povpršno obdelanih blokov domačega lapornatega kamna. Večinoma je ohranjena le temeljna plast kamnov, tu in tam ležijo ostanki druge plasti. Zid poteka v smeri V—Z, vzdolž severnega roba prvotnega platoja vzpetine, skupna ohranjena dolžina je skoraj 14 m. Na obeh koncih je zid iztrgan, prečnih zidov ni bilo zaslediti, pač pa je na v. in z. zaključku videti večjo ruševinsko grobljo, a brez zanesljivih zidnih ostankov. Na zunanjem robu z. konca zidu in groblje so sledovi večjega kurišča, z mnogo pepela in nekaj oglja, ki prekriva tudi spodnjo vrsto kamnov v zidu, opazno pa je tudi sekundarno vkopavanje v ruševine na tem mestu. Povprečna db. zidu je 70 cm, vendar zaradi razmahanosti in sekundarne lege posameznih kamnov precej variira. Poudariti je treba, da je ohranjenost zidu izredno slaba, to pa zaradi slabe kvalitete kamna, ki na površini nezavarovan zelo hitro propada, kot tudi zaradi malokvalitetne malte, ki je skoraj docela izprana; le tu in tam, večinoma v ruševinski plasti poleg zidu, je bilo videti maltne drobce. Sedanje stanje ruševin je razumljivo, saj so bile pokrite le s

tanko plastjo rastlinja in humusa, večstoletna uporaba gradbenega materiala za bližnje naselje je najdišče docela osiromašila, dokončan pa je bil ta proces z zazidavo. Primerno skromna je bila tudi spremljajoča kulturna plast ob zidu in sicer: v z., obsežnejši ruševinski groblji je bilo poleg novca benečanskega kova najti še nekaj zeleno in večbarvno loščene lončenine in kose steklene čaše, kar vse kaže na poznosrednjeveško datacijo objekta (cerkve?). Nekaj kosov stenskega ometa, tudi sledovi barve, ob severni strani zidu in v v. delu ruševin, tudi kaže na to. V zidu je bilo najti kos tegule, sicer pa opeke na vsem izkopu skoraj nismo opazili. Ruševinska plast vzdolž notranje stranice zidu je borna in zelo plitva, tudi v ruševinski groblji na vzhodnem delu sonde ni bilo najdb. Pač pa so posebej zanimive najdbe treh kasnoantičnih novcev cesarja Honorija (opredelitev novcev Peter Kos), ki so bili sicer nedvomno v sekundarnem položaju, vendar dovolj blizu skupaj, da smemo domnevati (manjšo) depojsko novčno najdbo.

Skupaj s tegulo daje novčna najdba možnost, da je na vzpetini ležalo tudi antično najdišče, morda na odstranjenem delu platoja. Sledov o tem danes ni več, vendar so spremembe na griču tako velike, da izkopavanje ne prihaja več v poštev.

Za prikaz situacije smo zato povzeli geodetsko podlogo zazidalnega načrta, ki kaže prvotno stanje obsega platoja in obenem naša dokumentacija tudi kaže, zakaj nismo uspeli ugotoviti niti približnih dimenzij objekta, prav tako ne njegove funkcije in časa nastanka. Le kontinuiteta iz antike je dokaj zanesljiva in s tem dopolnjujemo sliko antične poselitve Goriških Brd.

Z dodatno, poskusno sondo na s. vznožju vrhnjega temena griča, z negativnim rezultatom, smo preverjali možnost obstoja grobišča ob cerkvi; po pripovedovanju sedanjih lastnikov novogradej pri izkopih namreč zanesljivo niso našli na skeletne ostaline. V ljudskem izročilu sicer pokopališče ob cerkvi sv. Helene ni potrjeno. — N. O.

GORIČICA. — Glej Neolitik in eneolitik.

IVANJE SELO PRI RAKEKU. — Sondiranje okoli pokopališča cerkve sv. Hieronima v Ivanjem selu pri Rakeku

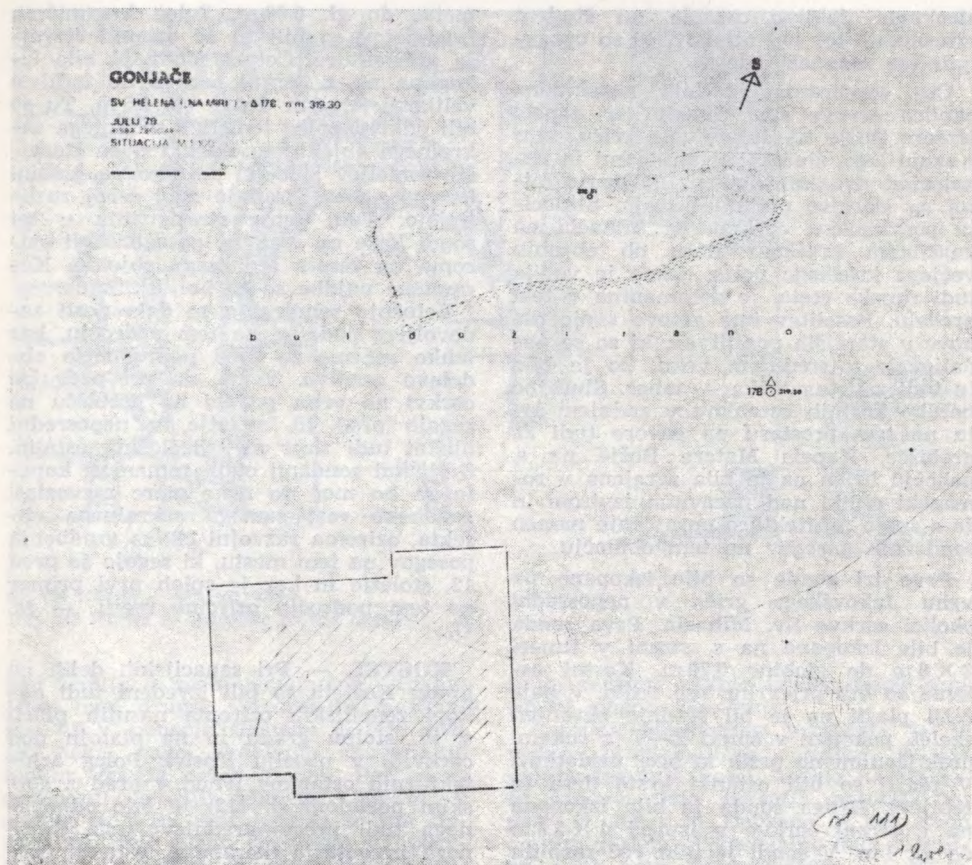

Fig. 111 Gonjače — the situation of the trench
Sl. 111. Gonjače — situacija sonde

(dela je izvedla Kraška muzejska zbirka IZRK SAZU v Postojni l. 1979 ob finanširanju RSS) so odkrila starejše pokope — skelete, ki so segali še pod temelje obstoječega sakralnega objekta. Skelete pa je časovno težje opredeliti, ker so bili brez pridatkov. Uporabo območja okolice cerkve sv. Hieronima pred obstoječo cerkvijo dokazuje tudi odkritje ovalnega obzidja, ki je izven današnjega pokopališkega zidu. Danes ni mogoče ugotoviti še vse podrobnosti okoli starosti tega obzidja kakor tudi ne njegovega pravega namena. Predpostavljamo pa, da je pripadal sakralnemu objektu, ki je verjetno tudi obstojal še pred tem, ki je iz 17. stoletja. Že sedaj pa lahko ugotovimo, da se struktura gradnje ob-

zidja razlikuje od podobnih poznosrednjeveških gradenj kot jih poznamo s cerkniškega območja. Tudi ni povsem neosnovana misel na močan vpliv antične tradicije, ki se je obdržala v pozne faze zgodnjega srednjega veka. To zadnje nam potrjujejo tudi fragmenti keramike, ki izpričujejo starejšo tradicijo in ne segajo preko 13. stoletja. — M. U.

JAKOVICA NA PLANINSKEM POLJU. — V času od 17.—31.7. 1978 je vršil Inštitut za raziskovanje krasa SAZU iz Postojne arheološka sondiranja na Jakovici, ki jih je finansirala RSS preko Arheološkega inštituta SAZU v Ljubljani. Delo je vodila Mehtilda Urleb, na terenu je sodeloval še dr. M. Slabe ter